

Az írásról

Az emberi írásnak különös jelentősége van tapasztalataim szerint. Nem egyszerűen gondolataink rögzítése és megosztása a funkciója, valami sokkal több. Kezdetben olyasvalami, amit tanulnunk kell, hogy egyáltalán összefűzzük a betűket, azokat felismerjük a beszédből és gondolatban felmerülő szavak alkotórészeként. Idővel egyre rétegződnek rá olyan dolgok, amelyek annyira nem láthatók előre, de talán nem is említik. Sokat emlegetem, hogy valamikor nem volt mit írjak. Nem volt mondanivalóm a világnak, szavaim, gondolataim se nagyon voltak, ezért írnivalóm sem. A fogalmazások, levélírások rettenetes kínzások voltak számomra. Amit láttam, amit befogadtam a világból, az átmenetileg kis pislákolást keltett, majd visszamerült a félhomályba. Talán az első, új funkcióval bíró írásaim azok a tövid kis feljegyzések voltak, amelyeket fontosnak tartottam megőrizni a későbbiekre. Ezek nem naplóba kerültek, hanem különféle fecnikre, amelyek persze gyakran eltűnedeztek az életemből. A naplóírás gondolata időnként eszembe ötlött, neki is rugaszkodtam, de aztán felhagytam vele, mégpedig talán olyan előítéletből, amely azt hitette el velem, hogy a naplóírás csupán életünk folyamának időrendben történő leírása, aminek jelentőségét nem értékeltem sokra. Őszintén szólva, ma is kis jelentőségét látom, mert nem annyira az idősor izgat, mint a világ és az élet teljességének megfogalmazása, leírása. Pedig, ha meggondolom, a naplókísérleteim sem abból álltak, hogy leírjam a dolgok, történések időbeliségét, inkább a tanulságokat fogalmaztam meg. Volt életemnek olyan, elég hosszú, nem túl vidám szakasza is, amikor inkább a feledést választotta az ember, mint hogy jó alaposan és mélyen át- és újragondolja szenvedéseit. Ez ugyan megtörtént, de leírásra nem nagyon támadt már kedvem.

De most kicsit előreszaladtam. Az írásnak egy új funkciója lett a tanulás. A tanulásnak három fő stációját különböztettem meg életemben, ami az iskolai tanulmányokat illeti. Az általános iskolában nem is nagyon beszélhettünk tanulásról, mert többnyire csak úgy ráragadtak dolgok, esetleg olvastam a tankönyveket, de túl sok aktivitás nem kellett a túléléshez. Amikor a jegyeim nem teljesen édesanyám vágyai szerint alakultak, akkor próbálkozott velem együtt tanulni. Szegénynek erre túl sok energiája és ideje nem volt, ezért ezek csak alkalmankénti fellángolások voltak, mindkettőnk keservére. Rajtam sokat nem lendített és nem is nagyon tudtam megítélni, hogy osztályzataim mitől is függenek. A gimnázium második osztályában már kellett valamit változtatni, hogy ne essék nagyobb szűgyen. Ezt a fordulatot sikerült elég jól véghezvinni, de igazából csak annyi van meg belőle, hogy több időt és figyelmet kell szentelni ahhoz, hogy a tananyagot megértsem és rögzítsem. Lassan a tanulás kezdett nem pusztá szenvedéssé válni. Az egyetem persze egy újabb óriási próbatétel volt. A korábbiakhoz képest sokkal nagyobb anyagokat és gyorsabban kellett elsajátítani. Ráadásul nem apránként kellett ezeket befogadni és számot adni, hanem óriási csomagokban, amit nem is gondolt volna az ember, hogy egyben le lehet nyelni. Itt töprengtem egy keveset, miként lehet ezt megoldani. Láttam embereket tankönyveket olvasgatni, aláhúzogatni. Nekem egyik sem működött. Olvasgatva csak belealudtam, nem vettem észre, hogy bármit is befogadtam volna. A következő mondatot olvasva az előzőt már elfelejtettem. Az aláhúzogatós is értelmetlen volt, csak a könyv rongálását láttam benne, több értelmét nem. Valamiért a jegyzetelés merült fel. Hogy a magam szavaival fogalmazzam újra a lényeges dolgokat. Ez már komoly áttörést hozott, mivel, általában nem volt írni valóm, de ha mégis, akkor az roppant rövid és lényegre törő volt. Ez a tanulásban nagyon sokat segített. Oldalakon keresztül töredéknyire zsugorítottam az anyagot, felismerve, ha megtalálom a lényegest, akkor az szinte magával hozza a sok kevésbé fontos dolgot. Ezt olyan tökélyre vittem, hogy a vizsgatételeket képes voltam kártyaméretű lapocskákra rögzíteni. Ezeknek a vázlat készítéseknél volt még egy óriási hozadéka. Kitűnt, ha csak egyszer leírok

valamit, az megmarad jobban, mintha tízszer elolvasom vagy hallom. Ezeket nem vizsgázási segédeszköznek készítettem, magyarul puskának, viszont nagy népszerűsége tett szert évfolyamtársaim között, mert ezekkel a kártyákkal igen eredményesen lehetett túl sok tanulás nélkül boldogulni. Mert ha „csak” annyit tudott az ember, akár puskázva, akár megtanulva, ami e kártyákon szerepelt, az igen jó reményekre jogosított fel a vizsgáknál. Ebből kifolyólag, kénytelen voltam nyomtatott betűs írásra áttérni, hogy mások is el tudják olvasni e jegyzeteket. Így, az egyetem végére gyorsabban írtam nyomtatott betűkkel, mint folyóírással.

Az írás döntően ma is tanulási célokat szolgál életemben. Ha az ember egy eseménysort, értekezletet, tanácskozást, beszélgetést utólag, fő vonalakban rögzít, az teszi értelmessé igazán a megtörténeteket. Összefüggésbe kerülnek az elhangzottak a korábbi tapasztalatokkal, ami egészen más világlátást ad. Ehhez persze gyors jegyzeteket kell készíteni, amiket utólag letisztázok. Ez az utómunka teszi helyére az egész élményt és generál sok újabb értékes gondolatot.

Különösen bonyolultabb kérdésekben, vitákból, értekezletekből igen komoly kincseket termelhetünk ki nem csak az aktuális helyzetekre, de általánosságban is. Így azután látszólag lényegtelen, hosszabb távra nem érdemes történetekből is nagy dolgokat ismerhetünk fel.

A tanuláson túl még egy óriási jelentősége van az írásnak. Életeseményeink igen gyakran érzelmeket váltanak ki belőlünk, ami kedvez az előítéletek kialakulásának. Mindkettő alkalmas rá, hogy elfedjék szemünk elől a valóságot. Ezeknek az élményeknek az írással való újragondolása kiemeli minket az érzelmekből, előítéletekből és olyan tárgyilagos látást, feldolgozást enged meg, ami nélkül csak egy érzelmi és előítéletes pecséttel ellátott emlék lesz a történetekből, inkább csak zavarva a világlátásunkat, mint segítve.

Van az írásnak egy további műfaja, a levelezés, amikor már többszemélyes a valóság fonalának felfejtése. Leveleim jó része leginkább nekem jelent valamit, „iktatásra” is kerülnek mások gondolataira adott válaszaim és ezért mondom, hogy nincs rossz kérdés és nincs rossz válasz. Sokan azonban lenézik ennek jelentőségét, mondván, hogy nincs sem idejük, sem készségük hosszasan leveleket írni. Félő, hogy elolvasni sem képesek, ezért láthatólag a válaszolatlan levelek hiábavalóságnak tűnnek. Másoknak esetleg, de nekem nem. Megírásukkal már gyarapodtam, ha jön válasz, ha nem.

Életünk eseményeinek írásos feldolgozásának jelentőségét el tudjuk képzelni? Ha a tananyagokat oly roppant hatékonyan tudjuk átlátni, rendszerezni, rögzíteni, akkor mi történik életünk hasonló feltárásával, rögzítésével? Az életünket tanuljuk, általánosítva, az életet és a világ rendjét, hiszen a világban élünk és töltjük mindennapjainkat. Ha ezeket tanuljuk, akkor a világot tanuljuk.

Memóriánk „öntisztulása” jótékonyan véd minket attól, hogy ne bolonduljunk meg. De ha tanuljuk az események sorozatát, akkor lényeges, a fontos és az összefüggések maradnak meg, erősödnek és fejlődnek. Ez nem csupán a szigorú rögzítése életünk történéseinek, amibe tényleg megzavarodnánk.

Általában a tanulásról, a tudásról gyakran emlegetem az örök mondást, miszerint, az ismétlés a tudás anyja. Valóban, a nem használt tudás elenyészik, mintha sosem létezett volna. Ha az új információkat beledobjuk a megszerzett, rendszeresen karbantartott tudásunk kis kerti tavába, a keltett hullámok újramozdítják az egészet, felfrissítve és ezzel mozgásban tartva készen azt a használatra.

Templomlépcső, 2023. január